

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

20 décembre 2004

PROPOSITION DE RÉOLUTION

**concernant la modification de l'arrêté royal
du 12 janvier 1984 déterminant les condi-
tions minimales de garantie des contrats
d'assurance couvrant la responsabilité civile
extra-contractuelle relative à la vie privée**

(déposée par M. Jean-Pierre Malmendier)

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

20 december 2004

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

**betreffende een wijziging van het koninklijk
besluit van 12 januari 1984 tot vaststelling
van de minimumgarantievoorwaarden van de
verzekeringsovereenkomsten tot dekking van
de burgerrechtelijke aansprakelijkheid buiten
overeenkomst met betrekking tot
het privé-leven**

(ingediend door de heer Jean-Pierre
Malmendier)

<i>cdH</i>	: Centre démocrate Humaniste
<i>CD&V</i>	: Christen-Democratisch en Vlaams
<i>ECOLO</i>	: Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales
<i>FN</i>	: Front National
<i>MR</i>	: Mouvement Réformateur
<i>N-VA</i>	: Nieuw - Vlaamse Alliantie
<i>PS</i>	: Parti socialiste
<i>sp.a - spirit</i>	: Socialistische Partij Anders - Sociaal progressief internationaal, regionalistisch integraal democratisch toekomstgericht.
<i>Vlaams Belang</i>	: Vlaams Belang
<i>VLD</i>	: Vlaamse Liberalen en Democraten

Abréviations dans la numérotation des publications :

DOC 51 0000/000 : Document parlementaire de la 51e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif

QRVA : Questions et Réponses écrites

CRIV : Version Provisoire du Compte Rendu intégral (couverture verte)

CRABV : Compte Rendu Analytique (couverture bleue)

CRIV : Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)
(PLEN: couverture blanche; COM: couverture saumon)

PLEN : Séance plénière

COM : Réunion de commission

Afkortingen bij de nummering van de publicaties :

DOC 51 0000/000 : Parlementair document van de 51e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer

QRVA : Schriftelijke Vragen en Antwoorden

CRIV : Voorlopige versie van het Integraal Verslag (groene kaft)

CRABV : Beknopt Verslag (blauwe kaft)

CRIV : Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen)
(PLEN: witte kaft; COM: zalmkleurige kaft)

PLEN : Plenum

COM : Commissievergadering

Publications officielles éditées par la Chambre des représentants

Commandes :
Place de la Nation 2
1008 Bruxelles
Tél. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.laChambre.be
e-mail : publications@laChambre.be

Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers

Bestellingen :
Natieplein 2
1008 Brussel
Tel. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.deKamer.be
e-mail : publicaties@deKamer.be

DÉVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

La recrudescence des actes de violence à l'égard des personnes physiques est un des phénomènes les plus inquiétants de ces dernières années. Les agressions commises à l'encontre des personnes ne sont évidemment pas un phénomène nouveau, mais il est indéniable que cette forme de criminalité se présente aujourd'hui avec des caractéristiques plus inquiétantes qu'auparavant.

Tout d'abord, cette violence revêt de nouvelles formes, inconnues ou fort peu pratiquées voici quelques années seulement, *car jackings* et *home jackings*, en sont probablement les manifestations les plus évidentes.

Ensuite, les actes d'agression physique s'accomplissent avec une brutalité croissante: si les voyous et les malfrats d'hier utilisaient leurs poings ou recouraient aux couteaux à cran d'arrêt, les émules d'aujourd'hui n'hésitent pas à accomplir leurs forfaits criminels de manière quasi systématique avec des revolvers ou pistolets, quand il ne s'agit pas d'armes de guerre à tir automatique.

Enfin, les mobiles pour lesquels les délinquants n'hésitent pas à mettre en danger la vie d'autrui deviennent de plus en plus futiles: les mauvais coups ne sont plus seulement distribués quand il s'agit de s'emparer de butins considérables mais également pour commettre des larcins de peu de rapports financiers.

C'est dire que, aujourd'hui, le danger qu'encourt chacun de nous d'être victime d'un acte intentionnel de violence est, malheureusement, au nombre des potentialités quotidiennes qui peuvent, en un instant, se transformer en réalité.

Cette violence fait des victimes, traumatisées psychiquement (parfois à vie) et blessées dans leur chair.

Il va de soi que lorsque les auteurs d'agressions sont traduits en justice, les victimes d'actes intentionnels de violence peuvent faire valoir judiciairement leurs droits et réclamer devant les cours et tribunaux la juste indemnisation de leur préjudice. Toutefois, si la loi elle-même ne fait nullement obstacle à ce que chacun puisse se faire entendre en justice, la réalité socio-économique se charge hélas de faire régner l'iniquité et la discrimination parmi les justiciables. C'est que le coût d'accès à la justice est élevé. Être impliqué, en tant

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

De opstoot van gewelddaden jegens natuurlijke personen is een van de meest onrustwekkende verschijnselen van de jongste jaren. Vanzelfsprekend zijn overvallen op mensen niets nieuws, maar het staat buiten kijf dat die vorm van criminaliteit thans angstwekkender kenmerken vertoont dan voorheen.

In de eerste plaats komt dat geweld voor in nieuwe vormen die amper enkele jaren geleden onbekend waren of vrijwel niet werden gepleegd: *car jackings* en *home jackings* zijn daarvan waarschijnlijk de meest in het oog springende uitingen.

Voorts geschieden de daden van fysieke agressie met almaar meer brutaliteit: terwijl het geboefte en de straatrovers van weleer hun vuisten dan wel springmessen gebruikten, aarzelen hun hedendaagse tegenhangers niet hun misdrijven bijna stelselmatig met behulp van revolvers of pistolen te plegen, als het al niet met automatische oorlogswapens is.

Ten slotte worden de beweegredenen van delinquenten om zonder aarzelen het leven van anderen in gevaar te brengen almaar onbeduidender: rake klappen worden niet langer alleen uitgedeeld als het erom gaat een grote buit te bemachtigen, maar al evenzeer bij kruimeldiefstallen die financieel weinig lonend zijn.

Anders gesteld: het gevaar dat ieder van ons vandaag loopt het slachtoffer te worden van een opzettelijke gewelddaad kan – gelet op het aantal zich dagelijks aandienende gelegenheden – in een oogwenk werkelijkheid worden.

Dat geweld maakt slachtoffers die (soms voor het leven) psychisch getekend zijn en lichamelijk letsel oplopen.

Het spreekt voor zich dat wanneer de geweldplegers voor de rechter worden gebracht, de slachtoffers van opzettelijke gewelddaden voor het gerecht hun rechten kunnen laten gelden, en voor de hoven en rechtbanken een rechtmatige schadeloosstelling kunnen eisen voor de schade die ze hebben geleden. Hoewel de wet op zich geenszins belet dat eenieder voor het gerecht zijn stem kan laten horen, leidt de sociaal-economische realiteit er helaas toe dat onder de rechtzoekenden sprake is van onbillijkheid en discriminatie. De toe-

que victime, dans un procès pénal de quelque importance, assurer correctement sa défense dans le cadre d'une procédure judiciaire où il faut obtenir la communication de volumineux dossiers et, vraisemblablement, recourir aux services d'un avocat, est une épreuve financière de plus en plus difficile à affronter pour un nombre de plus en plus important de justiciables.

La présente proposition vise à faire en sorte que toute victime d'acte intentionnel de violence puisse, en toute circonstance, faire face aux frais parfois importants d'un procès au cours duquel elle entend obtenir la juste réparation de son préjudice.

Pour assurer cette finalité, l'auteur de la proposition s'inspire d'un constat qu'il fait dans le domaine de l'assurance.

L'assurance de responsabilité «vie privée» est réglementée par un arrêté royal du 12 janvier 1984 qui détermine les conditions minimales de garantie que doivent accorder à l'assuré semblables polices d'assurance.

Bien entendu, au-delà des garanties minimales qui doivent obligatoirement être insérées dans les polices concernées, de nombreux assureurs proposent, moyennant une augmentation de la prime de base, des extensions de garanties qui vont au-delà des clauses obligatoires. Ainsi, pour se démarquer sur le plan concurrentiel, certaines compagnies proposent, au titre d'extension de garanties, d'accorder à l'assuré qui souscrit une assurance de responsabilité «vie privée» une couverture complémentaire «de protection juridique». Ce volet complémentaire - payant - permet à l'assuré de voir pris en charge par l'assureur tous les frais (frais de justice, d'avocats, d'experts, ...) afférents à la procédure judiciaire que l'assuré mène en vue d'obtenir, à charge d'un tiers responsable, la réparation des dommages qu'il a subis à la suite d'un événement survenu dans la sphère de sa vie privée.

Partant de ce constat, l'auteur de la proposition suggère de rendre cette extension de garantie obligatoire en faveur de l'assuré. Que l'on s'entende bien toutefois, il ne s'agit pas de rendre obligatoire l'assurance de responsabilité civile familiale; il s'agit simplement de faire en sorte que, lorsque semblable assurance est librement souscrite par une personne, celle-ci bénéficie automatiquement, au travers de cette assurance, d'une clause de protection juridique prenant en charge ses frais de justice.

gang tot de justitie kost immers handenvol geld. Als slachtoffer bij een strafgeding van enige omvang betrokken zijn, zich naar behoren laten verdedigen in het kader van een rechtspleging waar men zich omvangrijke dossiers moet laten bezorgen en waarschijnlijk een beroep moet doen op een advocaat, is een almaar zwaardere financiële dobber voor een steeds grotere groep van rechtzoekenden.

Dit voorstel van resolutie strekt ertoe ervoor te zorgen dat ongeacht welk slachtoffer van opzettelijke geweldsdaaden in alle gevallen het hoofd kan bieden aan de soms zware kosten van een geding waarmee de betrokkene de rechtmatige schadeloosstelling van de geleden schade beoogt.

Om die doelstelling te verwezenlijken, inspireert de indiener van het voorstel van resolutie zich op hetgeen hij constateert bij het verzekeringswezen.

De burgerrechtelijke aansprakelijkheidsverzekering «privé-leven» is gereguleerd bij een koninklijk besluit van 12 januari 1984, dat de minimumgarantievoorwaarden vastlegt die dergelijke verzekeringspolissen aan de verzekerde moeten bieden.

Mits de betrokkene een hogere basispremie betaalt, bieden veel verzekeraars uiteraard, bovenop de minimumgarantievoorwaarden die de bedoelde polissen dienen te bevatten, ruimere garanties die verder reiken dan de verplichte clausules. Om zich ten opzichte van de concurrentie te profileren, bieden sommige maatschappijen ter uitbreiding van de garanties een bijkomende, tot rechtsbijstand strekkende dekking aan verzekerden die een burgerrechtelijke aansprakelijkheidsverzekering «privé-leven» aangaan. Bij een verzekerde die voor dat bijkomende facet betaalt, kan de verzekeraar alle kosten (gerechtskosten, kosten voor advocaten, deskundigen enzovoort) op zich nemen in verband met de rechtspleging die die verzekerde voert om ten laste van een aansprakelijke derde een vergoeding te krijgen voor de schade die hij heeft geleden ingevolge een gebeurtenis die zich in zijn persoonlijke levenssfeer heeft voorgedaan.

Uitgaande van die vaststelling stelt de indiener van het voorstel van resolutie voor die uitgebreide garantie ten gunste van de verzekerde verplicht op te leggen. Let wel: het is niet de bedoeling de burgerrechtelijke aansprakelijkheidsverzekering «privé-leven» op te leggen; het is louter de bedoeling ervoor te zorgen dat wanneer iemand vrijelijk een dergelijke verzekering neemt, die verzekering via een clausule ter dekking van rechtsbijstand automatisch de gerechtskosten van de betrokkene voor haar rekening neemt.

L'auteur de la proposition pense qu'un certain nombre de nos concitoyens ont un sens civique suffisamment développé pour être conscients de leur responsabilité envers autrui et pour faire volontairement assurer cette responsabilité à l'égard d'autrui; en contrepartie, il n'apparaît pas anormal qu'eux-mêmes puissent bénéficier d'une couverture minimale qui consisterait dans la prise en charge par un assureur des frais nécessaires pour obtenir indemnisation d'un préjudice subi, même si ce préjudice est le fait d'un acte intentionnel de violence.

L'auteur n'entend pas non plus imposer cette obligation nouvelle pour les assureurs de manière gratuite. Il est normal également qu'un supplément de prime soit exigé.

En outre, l'extension de garantie accordée est vraisemblablement de nature à motiver davantage de citoyens à souscrire une assurance de responsabilité «vie privée», de sorte que le secteur des assurances y trouvera également avantage par un développement de son chiffre d'affaires.

La présente proposition se veut une réponse, certes limitée mais néanmoins nécessaire, pour garantir à tous les citoyens de ce pays qu'ils pourront, quelle que soit leur situation de fortune, assurer la défense et la protection de leurs droits de victime s'il leur arrivait de subir un acte de violence.

Jean-Pierre MALMENDIER (MR)

De indiener van het voorstel van resolutie is van mening dat onze medeburgers voldoende burgerzin hebben om zich bewust te zijn van hun verantwoordelijkheid voor anderen en om vrijwillig die aansprakelijkheid ten aanzien van anderen te laten verzekeren; als tegenprestatie komt het geenszins als abnormaal over dat ze zelf een minimale dekking genieten. Die zou erin bestaan dat een verzekeraar de kosten ten laste neemt die noodzakelijk zijn ter verkrijging van een vergoeding voor de geleden schade, ook al is die schade het gevolg van een opzettelijke gewelddaad.

De indiener is al evenmin van plan de verzekeraars op te leggen die nieuwe verplichting kosteloos na te komen. Tevens is het normaal dat een premie-supplement wordt gevraagd.

Voorts kan de verlening van een ruimere garantie de burgers waarschijnlijk meer motiveren om een burgerrechtelijke aansprakelijkheidsverzekering «privé-leven» te nemen, zodat de verzekeringssector er eveneens zijn voordeel mee doet dankzij een hogere omzet.

Dit voorstel van resolutie beoogt te voorzien in een weliswaar beperkte maar niettemin noodzakelijke oplossing om te garanderen dat alle burgers van dit land die in voorkomend geval het slachtoffer zijn van geweldpleging, ongeacht hun financiële situatie hun rechten als slachtoffer kunnen verdedigen en beschermen.

PROPOSITION DE RESOLUTION

LA CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS,

A. considérant que la recrudescence des actes de violence à l'égard des personnes physiques est un des phénomènes les plus inquiétants de ces dernières années;

B. considérant que le danger qu'encourt chacun de nous d'être victime d'un acte intentionnel de violence est, malheureusement, au nombre des potentialités quotidiennes qui peuvent, en un instant, se transformer en réalité;

C. considérant qu'il va de soi que lorsque les auteurs d'agressions sont traduits en justice, les victimes d'actes intentionnels de violence peuvent faire valoir judiciairement leurs droits et réclamer devant les cours et tribunaux la juste indemnisation de leur préjudice;

D. considérant toutefois, que si la loi elle-même ne fait nullement obstacle à ce que chacun puisse se faire entendre en justice, la réalité socio-économique se charge hélas de faire régner l'iniquité et la discrimination parmi les justiciables;

E. considérant que le coût d'accès à la justice est élevé;

F. considérant qu'il faut impérativement mieux prendre en considération les intérêts de la victime;

G. considérant que toute victime d'acte intentionnel de violence doit pouvoir, en toute circonstance, faire face aux frais parfois importants d'un procès au cours duquel elle entend obtenir la juste réparation de son préjudice;

H. considérant que l'assurance de responsabilité «vie privée» est réglementée par un arrêté royal du 12 janvier 1984 qui détermine les conditions minimales de garantie que doivent accorder à l'assuré semblables polices d'assurance;

I. considérant qu'il s'agit de faire en sorte que, lorsqu'une assurance de responsabilité «vie privée» est librement souscrite par une personne, celle-ci bénéficie automatiquement, au travers de cette assurance, d'une clause de protection juridique prenant en charge ses frais de justice;

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

DE KAMER VAN VOLKSVERTEGENWOORDIGERS,

A. overwegende dat de opstoot van gewelddaden jegens natuurlijke personen een van de meest onrustwekkende verschijnselen van de jongste jaren is;

B. overwegende dat het gevaar dat ieder van ons momenteel loopt het slachtoffer te worden van een opzettelijke gewelddaad – gelet op het aantal zich dagelijks aandienende gelegenheden – in een oogwenk werkelijkheid kan worden;

C. overwegende dat wanneer de geweldplegers voor de rechter worden gebracht, de slachtoffers van opzettelijke gewelddaden vanzelfsprekend voor het gerecht hun rechten kunnen laten gelden, en voor de hoven en rechtbanken een rechtmatige schadeloosstelling kunnen eisen voor de schade die ze hebben geleden;

D. overwegende dat, hoewel de wet op zich geenszins belet dat eenieder voor het gerecht zijn stem kan laten horen, de sociaal-economische realiteit er helaas toe leidt dat onder de rechtzoekenden sprake is van onbillijkheid en discriminatie;

E. overwegende dat de toegang tot de justitie handenvol geld kost;

F. overwegende dat de rechten van het slachtoffer hoe dan ook beter in aanmerking dienen te worden genomen;

G. overwegende dat ongeacht welk slachtoffer van opzettelijke gewelddaden in alle gevallen het hoofd moet kunnen bieden aan de soms zware kosten van een geding waarmee de betrokkene de rechtmatige schadeloosstelling van de geleden schade beoogt;

H. overwegende dat de burgerrechtelijke aansprakelijkheidsverzekering «privé-leven» geregulementeerd is bij een koninklijk besluit van 12 januari 1984, dat de minimumgarantievoorwaarden vastlegt die dergelijke verzekeringspolissen aan de verzekerde moeten bieden;

I. overwegende dat het de bedoeling is ervoor te zorgen dat wanneer iemand vrijelijk een dergelijke verzekering neemt, die verzekering via een clause ter dekking van rechtsbijstand automatisch de gerechtskosten van de betrokkene voor haar rekening neemt;

J. considérant qu'il ne s'agit pas de rendre obligatoire l'assurance de responsabilité civile familiale;

K. considérant qu'il est normal également qu'un supplément de prime soit exigé;

DEMANDE AU GOUVERNEMENT:

– d'insérer un article *3bis*, rédigé comme suit, dans l'arrêté royal du 12 janvier 1984 déterminant les conditions minimales de garantie des contrats d'assurance couvrant la responsabilité civile extra-contractuelle relative à la vie privée:

«Art. *3bis*. — La garantie visée à l'article 2 comporte également une garantie de protection juridique répondant aux conditions de l'arrêté royal du 12 octobre 1990 relatif à l'assurance de protection juridique.

Cette garantie de protection juridique s'applique aux procédures menées tant devant les juridictions pénales que civiles par les assurés visés à l'article 3, 1° et 2°, en vue d'obtenir, à charge d'un tiers responsable, la réparation des dommages qu'ils ont subis à la suite d'un événement survenu dans la sphère de leur vie privée, même lorsque ces dommages résultent d'un fait intentionnel de violence ou d'une faute grave du tiers.

Le montant de la garantie est limité à 75 000 euros.».

1er décembre 2004

Jean-Pierre MALMENDIER (MR)

J. Overwegende dat het er niet om gaat de burgerrechtelijke aansprakelijkheidsverzekering «privé-leven» op te leggen;

K. Overwegende dat het normaal is dat een premie-supplement wordt gevraagd;

VRAAGT DE REGERING:

– In het koninklijk besluit van 12 januari 1984 tot vaststelling van de minimumgarantievoorwaarden van de verzekeringsovereenkomsten tot dekking van de burgerrechtelijke aansprakelijkheid buiten overeenkomst met betrekking tot het privé-leven een artikel *3bis* in te voegen, luidende:

«Art. *3bis*. — De in artikel 2 bedoelde garantie houdt ook een gegarandeerde rechtsbijstand in, beantwoordend aan de voorwaarden die worden gesteld in het koninklijk besluit van 12 oktober 1990 betreffende de rechtsbijstandsverzekering.

Die gegarandeerde rechtsbijstand geldt voor rechtsplegingen die de in artikel 3, 1° en 2° bedoelde verzekerden voor de strafgerechten én de civielrechtelijke rechtbanken voeren om ten laste van een aansprakelijke derde een vergoeding te krijgen voor de schade die zij hebben geleden ingevolge een gebeurtenis die zich in hun persoonlijke levenssfeer heeft voorgedaan, zelfs wanneer die schade het gevolg is van een opzettelijke gewelddaad dan wel van een grove fout van de derde.

Het bedrag van de garantie is beperkt tot 75.000 euro.».

1 december 2004